

[Finansministeren.]

af statens gæld til nationalbanken. Også de i USA og Den internationale Bank optagne dollarlån har muliggjort en nedbringelse af statens gæld til nationalbanken. Endvidere har eengangsskatten og andre forholdsregler mod pengeregigheden virket i samme retning.

Den indenlandske statsgæld var pr. 31. marts 1951 nedbragt til under 5 400 mill. kr. Derefter er den imidlertid påny steget; dog er statens gæld til nationalbanken fortsat bragt noget ned, medens obligationsgælden er steget fra ca. 2 700 mill. kr. i marts 1951 til godt 4 milliarder kr. i dag.

Årsagerne til denne ændring i udviklingen var, dels at underskuddet på valutabalancen efterhånden var reduceret stærkt og fra slutningen af 1951 afløstes af overskud, dels at udbetalingerne af byggestøttelån og Marshalllån begyndte at tage fart. Fra september 1951 har man søgt at neutralisere disse udbetalinger gennem et løbende salg af statsobligationer, og siden årsskiftet 1951—52 har salget af statsobligationer langt overstegit indfrielse af ældre lån. Ved udgangen af oktober i år udgjorde statens indenlandske obligationsgæld som allerede nævnt ialt 4 milliarder kroner. De løbende emissioner begyndte i september 1951 med en enkelt serie, men senere er antallet af serier udvidet, så det nu er muligt at efterkomme markedets behov med hensyn til lån med forskellig løbetid og forskellig nominel forrentning.

I 1939 var den indenlandske statsgæld ca. 9 pct. af bruttonationalproduktet, medens den nu udgør ca. 25 pct. Sammenlignet med statsgælden i en række andre lande kan man ikke sige, det er nogen stor gældsbyrde. Ved bedømmelsen heraf må man også tage i betragtning, at staten de sidste år har været landets største kreditgiver til boligbyggeri og derigennem har oparbejdet et tilgodehavende på op mod 2 milliarder kr. Selvom de af staten ydede lån — navnlig til boligbyggeri — er givet på meget lempelige rente- og afdragsvilkår, er forholdet dog det, at den reelle stigning i statens gældsbyrde er langt mindre, end de lige nævnte tal for udviklingen siden 1951 lader formode.

Finansieringsforpligtelserne i forbindelse med boligbyggeri og andre private investeringer, som jeg før omtalte, giver grund til at

antage, at væksten i statsgælden vil fortsætte, og der vil således fortsat være et betydeligt lånebehov. Hvor stor en del heraf der skal dækkes ind ved salg af obligationer i markedet, må afhænge af, hvordan et fortsat salg vil påvirke kreditmarkedet, og af, hvordan valutastillingen udvikler sig. Regeringen har af hensyn til erhvervenes og kommunernes investeringer anset det for rigtigt, at obligationsrenten faldt noget. Jeg tror ikke, den hidtidige moderate rentesænkning kan virke inflatorisk; så længe konjunkturudsigterne er så usikre og priserne på verdensmarkedet viser faldende tendens.

Som jeg nævnte under omtalen af driftsbudgettet, må man regne med, at det store budgetoverskud i 1952—53 vil blive væsentligt formindsket i indeværende år, og under de forudsætninger, der er bygget på ved udarbejdelsen af det foreliggende forslag, vil det reelle overskud gå yderligere noget ned i det kommende finansår. Denne gradvise lempelse af finanspolitikken og den samtidig stedfundne lettelse af kreditvilkårene må ses i sammenhæng med den almindelige ændring i den økonomiske situation både her i landet og i udlandet, som har fundet sted i de sidste to år, hvor der efterhånden er foregået en tilpasning efter den inflationsbølge, som fulgte i Koreakrigens kølvand.

For Danmarks vedkommende har denne tilpasning, efter at tilbageslaget i produktion og beskæftigelse i 1951 er blevet overvundet, i mange henseender ført til en gunstig situation. Bytteforholdet er forbedret, og den ekstraordinære import af varer til lageropbygning er bragt til ophør, og dette har i forbindelse med de gode høstår medført en forbedring af betalingsbalancen. Til trods for eksportvanskelighederne — et spørgsmål jeg om lidt skal vende tilbage til — er produktionen nu af næsten samme omfang som i 1950.

Der foreligger endnu ikke en endelig bedømmelse af udsigterne for Danmarks udenrigshandel i det kommende år, men flere forhold tyder på, at den hidtidige gunstige udvikling næppe kan ventes fortsat. Det er en kendsgerning, at den lave import i indeværende år i nogen grad skyldes formindskelse af de handlendes og industriens lagerbeholdninger. Såfremt den økono-